

A hazugság szakma volt a diktatúrában

A kommunizmus áldozataira emlékeztek Zircen

Emlékezni azokra szoktunk, akiket nem szeretnénk elfelejteni – ezzel a gondolattal kezdte a rendezvényt *Egervölgyi Dezső* az Országzászló Emlékműnél, majd rövidesen átadta a szót *Holecz Tibornak*, a Reguly Antal Szakképző Iskola történelemtanárának. Az előadó a huszadik század két diktatúrája, a fasizmus és a kommunizmus összehasonlításával kezdte beszédét. A tudatlansággal, sőt már-már az ostobasággal indokolta azt, hogy az előbbit sokkal súlyosabbnak tartják utóbbinál. Pedig több a kettőnek a közös tulajdonsága, mint az eltérő: népiirtás, munkatáborok, s Sztálin részéről a kommunista diktatúrában is megjelent az antiszemitizmus.

Mintegy 13 millió ember raboskodott a GULAG-on, 26-30 ezer főt érintettek Magyarországon az 1956-os forradalmat követő internálások és több százezer áldozata volt a koncepciós pereknek. Ennek ellenére a kommunista diktatúra áldozatainak ma sincsen összeurópai emléknapja, és sokan vannak – közöttük híres emberek – akik tiltakoznak a rendszer elítélése ellen. Nem csak fizikai, lelki-mentális nyomokat is hagyott az emberekben a diktatúra: az ötvenes években például hat darab turistaútlevelet adtak ki az egész országban, a hetvenes években pedig háromévente egyszer lehetett nyugatra utazni – mondta Holecz Tibor.

A kommunizmus áldozataira mindössze egy évtizede hajtunk fejet: az emléknapot a Magyar Köztársaság Országgyűlésének 2000. június 13-án elfogadott 58/2000. (VI. 16.) sz. határozata rendelte el.

Míg a szónok beszélt, az emlékezők csoportjából két fiúcska vált le, s fogócskázott a tér fái között. Az egyikük kezében fehér, zsebkendőszerű tárgy volt, az emlékműről pedig egy fekete zászló ereszkedett alá. A fal tövében elaludtak a mécsesek, s a Zircen tavaly előadást tartó, a szovjet munkatáborokat megjárt Placid atya szelleme költözött az emlékezők körébe az előadó és egy szervező által. A bencés szerzetes Városházán tartott visszaemlékezésében elmondta, hogy hazafelé egy marhavagonban utazott *Kovács Bélával*, a Független Kisgazdapárt főtitkárával. Ez itt csak azért érdekes, mert – amit talán az emléknapi fiatalsága miatt kevesen tudnak – a hazánkban a szabadság és a nemzeti hovatartozás jelképének számító politikus letartóztatásához és Szovjetunióba hurcolásához (1947. február 25.) kötődik a megemlékezés napja.

Mínusz húsz fokban hidegben nem azért nem dolgoztatták a rabokat, mert őket szerették volna megkímélni, a lovakat sajnálták kivinni – idézte fel *dr. Olofsson Placid* gondolatait a zirci történelemtanár, aki helyi vonatkozású eseményt is elmondott péntek délután a kommunista „megtérők” kapcsán: egy ávós szorgos templomlátogató lett a rendszerváltozást követően, pedig bűnsegédként részt vett a szerzetesi életét Zircen kezdő *Brenner János* meggyilkolásában. „Milyen pusztításra képes az ember egy eszmétől vezetett” – kezdte Istenhez való fohászat *Vecsey Katalin* református lelkész, miközben lekerültek a fejfedők a mínuszok ellenére.

Kelemen Gábor